

РЕЦЕНЦИЯ

от проф. д-р Радост Спиридонова Асенова, д.м.н.
„Катедра Урология и обща медицина“, МФ, МУ-Пловдив

Относно: процедура за присъждане на ОНС „Доктор“

Професионално направление: 7.1. Медицина

Докторска програма по научната специалност: „Обща медицина“

Към катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология“, факултет „Обществено здраве“ на Медицински университет-Плевен, съгласно заповед №2058/24.07.2024г.

Тема на дисертационния труд: „Депресивен епизод в общата медицинска практика-значимост на проблема и алгоритъм на поведение“

Автор: д-р Елка Георгиева Тумбева

Научен ръководител: Доц д-р Цветелина Валентинова, дм

Със заповед №2058/24.07.2024г. на Ректора на Медицински Университет – Плевен съм избрана за член на Научно жури по процедурата. Всички необходими документи са подадени и изготвени съгласно Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Плевен.

Д-р Елка Георгиева Тумбева завършва медицина в Медицински университет – Плевен през 1998 г. В периода: 2018-2020 придобива в Стопанска Академия „Димитър Ценов“ гр. Свищов, магистърска степен по “Международни икономически отношения“, магистърска програма “Международен Бизнес Мениджмънт“. След проведен конкурс за длъжността, е назначена за асистент в Катедра “Обща медицина, съдебна медицина и деонтология и започва работа в катедрата от месец октомври 2019 г. От ноември 2020 г. е зачисленана на докторантура редовна форма на обучение към катедрата. На 15.11.2023 г. със заповед на Ректора на МУ-Плевен, след изпълнение на изискванията от Индивидуалния план на обучение, е отчислена с право на защита.

Д-р Тумбева владее руски и английски езици. Член е на Сдружение на обучители и изследователи в България по Обща медицина (СОИБОМ), Българската асоциация по обществено здраве (БАОЗ), European Academy Of Teachers In General Practice/Family Medicine (EURACT) и European Public Health Association (EUPHA).

Представеният ми за рецензия дисертационен труд е в съответствие с процедурата за придобиване на научна и образователна степен „Доктор“ към Медицински университет-Плевен.

Дисертационният труд на тема „Депресивен епизод в общата медицинска практика - значимост на проблема и алгоритъм на поведение” е актуален, новаторски по своята същност, а разглежданата тематика представлява сериозно предизвикателство за общественото здраве. Депресивните разстройства са едни от най-често срещаните нарушения на психичното здраве в световен мащаб, засягащи повече от 300 милиона души по света.

Нарастващата заболеваемост, увеличаващата се честота на разпространение и необходимостта от продължително лечение определя депресията като едно от най-важните заболявания на съвременното общество. Пропуските при диагностицирането и лечението на депресията имат сериозни икономически и социални последици за пациента, семейството му и обществото като цяло.

Поведението на общопрактикуващите лекари като първо звено на здравната система, алгоритъмът на поведение на лекарите в първичната здравна помощ, използването на скринингови скали или друг вид тестове при поставяне на диагнозата депресия все още остава неизследван в реалната практика у нас.

Д-р Елка Тумбева представя научна разработка от 203 страници със следните текстови материали и приложения:

- Въведение - 2 стр.
- Литературен обзор -57 стр.
- Цел, задачи, материали и методи - 8 стр.
- Получени и анализирани резултати - 40 стр.
- Дискусия и обсъждане на резултатите - 21 стр.
- Изведени изводи - 2 стр.
- Препоръки - 2 стр.
- Приноси - 2 стр.
- Библиография -41 стр.
- Приложения - 4 броя

Считам, че дисертационният труд е логично конструиран и отговаря на всички изисквания. Резултатите от проведеното изследване са онагледени със 17 таблици, 39 фигури и 4 приложения. Във връзка с

дисертационния труд са направени 4 публикации и 4 научни съобщения на национални форуми.

Отличната информираност на кандидата по проблема, свързан с дисертацията, е видна от обзора на дисертационният труд, който е в обем 57 страници и включва съвременна научна информация в областта на тревожните и депресивни разстройства, честотата на проявление в общата медицинска практика, особености на протичане и значимост на проблема. При разработката са използвани общо 336 литературни източника, от които 306 на латиница и 30 на кирилица. Литературната справка с публикувани през последните 5 години източници е представена с 32% от всички заглавия. Преобладават международните литературни източници.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана: Да се проучат познанията, отношението и поведението на общопрактикуващите лекари при пациенти с депресивен епизод в общата медицинска практика и на базата на получените резултати да се анализират възможностите за оптимизиране на работата с тези пациенти. Поставените 5 конкретни задачи са ясни и напълно достатъчни за постигане на целта на научният труд.

Проучването е комплексно и реализирано на няколко етапа. Обхваща периода от 2021 г. до 2023 г. включително. Използван е богат набор от социологически методи за събиране на информация: документален метод, пряка индивидуална анкета сред общопрактикуващите лекари, полуструктурирано интервю с лекари със специалност по психиатрия, методът на „ фокус групи“ с общопрактикуващи лекари.

Извършен е анализ на 300 броя попълнени анкетни карти от проведена онлайн анкета с Общопрактикуващи лекари и 34 полуструктурирани интервюта със специалисти по Психиатрия. Проучено е мнението на фокус група от 14 общопрактикуващи лекари относно приложимостта на изработения алгоритъм за поведение в общата медицинска практика при депресивен епизод. Направените изводи следват и напълно съответстват на целта и задачите на дисертационния труд.

Установени са различни фактори, които играят ролята на бариери или стимулиращи фактори пред пациентите да потърсят помощ и да споделят проблеми, свързани с тяхното психично здраве, както и пред лекарите – да търсят психични проблеми. Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и практически резултати, които представляват

оригинален принос в науката и отговарят на изискванията за Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Резултатите и анализите от дисертационния труд позволяват да бъдат направени препоръки към Министерството на Здравеопазването, Министерство на Образованието, Български лекарски съюз и към самите общопрактикуващи лекари, медицинските университети и пациентските организации.

Оформени са приноси с оригинален, теоретичен и приложен характер.

По отношение на оригиналността - за първи път се провежда национално представително проучване сред общопрактикуващите лекари на територията на Република България, за значимостта на проблема в общата медицинска практика, проучващо познанието, отношението и поведението на общопрактикуващите лекари при работа с тази група трудни пациенти.

Направен е задълбочен теоретичен анализ на депресивните и тревожни разстройства, тяхната честота на разпространение в различните страни особено в първичната медицинска практика, потвърждаващи значимостта им и ключовата роля на общопрактикуващите лекари в процеса на разпознаването и управлението на този проблем. Уточнени са бариерите и стимулиращите фактори в процеса на комуникация лекар-пациент при пациент с депресивен епизод в нашата страна. Установена е наблюдавана и в първичната медицинска помощ и в специализираната психиатрична практика, увеличена заболяемост от тревожни и депресивни разстройства в резултат на Ковид 19 – пандемията.

Въз основа на направения литературен обзор и съобразявайки се с българските и международни ръководства по темата, резултатите от проведеното изследване и особеностите на работа в първичната медицинска помощ е предложен алгоритъм на поведение при работа с пациенти с депресивна симптоматика, съобразен със специфичните условия на общата медицинска практика в страната. Предложена е и примерна план-програма за провеждане на обучителни модули на общопрактикуващи лекари по отношение справяне с проблема.

Заключение: Представеният ми научен труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания за депресивните епизоди в първичната медицинска помощ и професионални умения, като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Представеният материал съдържа научна информация, резултати от собствени изследвания, анализи и оценки, които са интерпретирани адекватно. Трудът се характеризира с всеобхватност при разглеждането на един многопластов проблем с висока социална значимост и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника на МУ-Плевен.

Базирайки се на гореизложеното изразявам положителна оценка на представения ми за рецензия дисертационен труд „Депресивен епизод в Общата медицинска практика - значимост на проблема и алгоритъм на поведение”. Убедено считам, че научното жури може да оцени положително разработката и да подкрепи присъждането на научна и образователна степен „Доктор“ на д-р Елка Георгиева Тумбева по професионално направление 7.1. Медицина, по научната специалност „Обща медицина”, към катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология“, Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет – Плевен.

31.07.2024г.

Рецензент: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

Проф. д-р Радост Асенова, д.м.н.

REVIEW
by Prof. Dr. Radost Spiridonova Asenova, MD
"Department of Urology and General Medicine", MF, MU-Plovdiv

Subject: procedure for awarding the ESD "Doctor"

Professional direction: 7.1. Medicine

Doctoral program in the scientific specialty: "General medicine" of the Department of "General Medicine, Forensic Medicine and Deontology", Faculty of "Public Health" of Medical University-Pleven, according to Order No. 2058/24.07.2024

Dissertation topic: "Depressive episode in general medical practice-significance of the problem and behavioural algorithm"

Author: Dr. Elka Georgieva Tumbeva

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr Tsvetelina Valentinova, MD

By order No. 2058/24.07.2024. of the Rector of the Medical University - Pleven, I was selected as a member of the Scientific Jury for the procedure. All the necessary documents have been submitted and prepared according to the Regulations for the Development of the Academic Staff of the MU – Pleven.

Dr. Elka Georgieva Tumbeva graduated from the Medical University - Pleven in 1998. In the period 2018-2020, she acquired a master's degree in "International Economic Relations" at the "Dimitar Tsenov" Academy of Economics, Svishtov, master's program "International Business Management". After a competition for the position, she was appointed as an assistant in the Department of "General Medicine, Forensic Medicine and Deontology" and started working in the department in October 2019. From November 2020, she was enrolled in full-time doctoral studies at the department. On 15/11/2023, by order of the Rector of MU-Pleven, after fulfilling the requirements of the Individual Study Plan, she was dismissed with the right of defence.

Dr. Tumbeva speaks Russian and English. She is a member of the Association of Trainers and Researchers in Bulgaria in General Medicine (ATRBGM), the Bulgarian Public Health Association (BPHA), the European Academy of Teachers In General Practice/Family Medicine (EURACT) and the European Public Health Association (EUPHA).

The dissertation submitted for review is in accordance with the procedure for acquiring the scientific and educational degree "Doctor" at the Medical University-Pleven.

The dissertation work on the topic "Depressive episode in general medical practice - significance of the problem and behavioural algorithm " is up-to-date, innovative in its nature, and the topic under consideration represents a serious challenge for public health. Depressive disorders are one of the most common mental health disorders worldwide, affecting more than 300 million people around the world.

The growing incidence, the increasing frequency of distribution and the need for long-term treatment define depression as one of the most important diseases of modern society. Failure

to diagnose and treat depression has serious economic and social consequences for the patient, their family and society as a whole.

The behaviour of general practitioners as the first unit of the health care system, the algorithm of behaviour of doctors in primary health care, the use of screening scales or other types of tests when diagnosing depression still remain unexplored in real practice in our country.

Dr. Elka Tumbeva presents a scientific paper of 203 pages with the following text materials and appendices:

- Introduction - 2 pages
- Literary review -57 pages
- Aim, tasks, materials and methods - 8 pages.
- Obtained and analyzed results - 40 pages.
- Discussion of the results - 21 pages.
- Conclusions drawn - 2 pages.
- Recommendations - 2 p.
- Contributions - 2 p.
- Bibliography -41 pages.
- Appendices - 4 pieces

I believe that the dissertation work is logically constructed and meets all requirements. The results of the conducted research are illustrated with 17 tables, 39 figures and 4 appendices. In connection with the dissertation work, 4 publications and 4 scientific presentations have been made at national forums.

The candidate's excellent awareness of the problem related to the dissertation is visible from the overview of the dissertation work, which is 57 pages long and includes up-to-date scientific information in the field of anxiety and depressive disorders, the frequency of manifestation in general medical practice, features of the course and importance of the problem. A total of 336 literary sources were used in the dissertation, of which 306 in Latin and 30 in Cyrillic alphabet.

The literature reference with sources published in the last 5 years is represented by 32% of all titles. International literary sources predominate.

The aim of the dissertation work is clearly formulated: To study the knowledge, attitude and behaviour of general practitioners with patients with a depressive episode in general medical practice and, based on the obtained results, to analyze the possibilities for optimizing the work with these patients. The 5 specific tasks set are clear and completely sufficient to achieve the goal of the scientific work.

The study is complex and implemented in several stages. It covers the period from 2021 to 2023 inclusive. A wide range of sociological methods were used to collect information: documentary method, direct individual survey among general practitioners, semi-structured interview with specialists in psychiatry, the method of "focus groups" with general practitioners.

An analysis of 300 completed questionnaires from an online survey with General Practitioners and 34 semi-structured interviews with Psychiatry specialists was carried out. The opinion of a focus group of 14 general practitioners regarding the applicability of the developed behavioural algorithm in general medical practice for a depressive episode was studied. The conclusions drawn follow and fully correspond to the purpose and tasks of the dissertation work.

A variety of factors have been identified as barriers or stimulating factors for patients to seek help and share their mental health problems, as well as for doctors to seek mental health problems. The dissertation contains scientific, scientific-applied and practical results, which represent an original contribution to science and meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

The results and analyses of the dissertation allow recommendations to be made to the Ministry of Health, the Ministry of Education, the Bulgarian Medical Association as well as to general practitioners, medical universities and patient organizations.

Contributions of an original, theoretical and applied nature have been made.

In terms of originality - for the first time, a national representative study has been conducted among general practitioners on the territory of the Republic of Bulgaria, on the significance of the problem in general medical practice, examining the knowledge, attitude and behaviour of general practitioners when working with this group of difficult patients.

An in-depth theoretical analysis of depressive and anxiety disorders and their prevalence in different countries, especially in primary medical practice, has been made, which confirms their importance and the key role of general practitioners in the process of recognizing and managing this problem. The barriers and stimulating factors in the process of doctor-patient communication with a patient with a depressive episode in our country have been specified. An increased incidence of anxiety and depressive disorders as a result of the Covid 19 pandemic have been observed both in primary care and in specialized psychiatric practice.

Based on the literature review and complying with the Bulgarian and international guidelines on the subject, the results of the conducted research and the specific features of the work in primary care, an algorithm of behaviour when working with patients with depressive symptoms, tailored to the specific conditions of general medical practice in the country, has been proposed. A sample plan-programme for conducting training modules for general practitioners regarding dealing with the problem has also been proposed.

Conclusion: The scientific work presented to me shows that the doctoral candidate has in-depth theoretical knowledge about depressive episodes in primary care and professional skills and demonstrates qualities for independent conduct of scientific research. The presented material contains scientific information, results of own research, analyses and evaluations, which are

adequately interpreted. The work is characterized by comprehensiveness in considering a multi-layered problem of high social significance and meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its application and the Regulations of MU-Pleven.

Based on the above, I express a positive assessment of the submitted for review dissertation work "Depressive Episode in General Medical Practice - Significance of the Problem and Behavioural Algorithm". I firmly believe that the scientific jury can positively evaluate the work and support the awarding of the scientific and educational degree "Doctor" to Dr. Elka Georgieva Tumbeva in professional direction 7.1. Medicine, in the scientific specialty "General Medicine", at the Department of "General Medicine, Forensic Medicine and Deontology", Faculty of "Public Health", Medical University - Pleven.

31.07.2024

Reviewer: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

Prof. Dr. Radost Asenova, MD